

De elf geboden van Cardijn

1) Zoekt en gij zult vinden

1.1 Wat bij nadere studie van de moderne levensomstandigheden vooral opvalt, is het verdwijnen van de 'huiselijke warmte', een 'home', de 'gezinswoning'. De meerderheid van onze tijdgenoten heeft geen 'thuis' meer.

1.2 Ieder kind, ieder jonge arbeider of arbeidster, ieder mens, is een persoon. In allen, - de arbeider en het werkmeisje (*zijn geen machines, noch dieren of slaven, geen middel of instrument*), koning en keizerin, tot in de meest perverse boef of de laagst gevallen prostituee – is een waardigheid aanwezig die iedereen – ook zij die soms tegen hen moeten optreden – moet eerbiedigen. De universele waarheid over de 'waardigheid' van iedere mens, van elke menselijke persoon duldt geen enkele uitzondering. Omdat een persoon ongeveer als een God is, omdat hij deelachtig is aan die volmaaktheid van God die ook een persoon is. Het is de waardigheid en de bestemming van de menselijke persoon, die de grondslag is van alle recht en moraal, van de sociale, de beroeps-, de economische, de nationale en de internationale orde.

1.3 Iedere persoon heeft een zending te volbrengen, een rol te spelen. Iedere persoon heeft wat men 'een roeping' kan noemen. Waarom bestaat hij? Waarom is hij op de wereld? Hij heeft hier een roeping, hij moet een antwoord geven op de roep van God. Ieder heeft hier op aarde niet alleen een menselijke, maar ook een goddelijke taak. Elkeen vervangt de goede God. We zijn het evenbeeld van God. Zo worden wij medewerkers van God. Elkeen heeft deze rol en deze taak te vervullen, door de gewoonste daden van zijn leven, van zijn dagelijks leven, in zijn oorspronkelijk levensmidden. Van al deze meest eenvoudige handelingen van de dag hangt het persoonlijk geluk af. Het geluk vandaag en morgen, voor jezelf en je familie en zelfs het geluk van alle mensen.

Daarom is de meest onwrikbare toetssteen voor het echte christendom : "Wat gij aan de minste van de mijnen gedaan hebt, hebt gij Mij gedaan". Christus zal ons bij het einde van ons leven niet vragen : "Hoe dikwijls zijt gij naar de mis en te communie gegaan?" Maar Hij zal vragen : "Wat hebt gij aan de minste van uw broeders gedaan?" En om daar de moed en de kracht toe te krijgen gaan we naar de mis en te communie. Maar de hoeksteen zal steeds uw liefde blijven.

Toen Jezus Christus die woorden uitsprak bedoelde Hij niet rechtstreeks de geestelijke armoede, maar wel de lichamelijke, de tijdelijke : honger, dorst, kleding en woonst. De arbeiders hebben een eeuwige roeping die nu reeds leeft in hun tijdelijke roeping, die nu reeds in dit leven begint en niet na hun dood. Een leer die de waardigheid van de arbeiders en zijn onaantastbare rechten zou miskennen – in gelijk welk aspect van zijn aards leven : arbeidsleven, sociaal en familiaal leven – zou 'opium' zijn en Marx zou daartegen met recht de waakzaamheid van de arbeiders vragen.

1.4 Men moet met beide ogen in de hemel en met beide voeten op aarde blijven.

Dus geen godsdienst naast het leven van alledag. Godsdienst staat niet los van het leven, zonder invloed op het leven. Godsdienst plooit zich niet terug op handelingen die je stelt binnen de muren van een kerkgebouw, of in het geheim van een biddende mens. Elke godsdienstige instelling of praktijk – sacramenten, gebeden, mis, communie, liturgie, godsdienstige plechtigheden – zijn slechts bronnen, kernen, kanalen van het goddelijk leven, die al de aspecten en uitingen van het arbeidsleven moeten hervormen.

Godsdienst gaat over het leven ten dienste van God en de mensen. Zij sluit elk egoïsme en alle begrenzing uit. Zij stelt ons ten dienste van ieder mens op aarde, van de armste, en van de meest verwijderde, in wie ze ons een broeder in God doen zien, een eeuwige vriend. Daarom komen wij op tegen elk misbruik van de wetenschap, van de techniek, van de materiële kracht of van politiek misbruik waarin we enkel instrumenten zien om de waarheid, het geluk, het lot van alle mensen, van welk ras of kleur ook te doen uitstralen. Zo is godsdienst niet een privaatzaak, los van het dagelijkse leven, maar wel de ziel, de motor, de omvormer, de heiligmaker van dit leven, dat zou ze moeten zijn.

Het volstaat dus niet te spreken en te schrijven over de eerbied voor de menselijke persoon. Deze eerbied moet verwezenlijkt worden in het leven, in de basisinstellingen- en milieu's : de huisvesting, de werkplaatsen, de wijk, de fabriek, het kantoor, de mijn. Zolang op deze niveaus de eerbied niet zal verwezenlijkt zijn, zullen alle verklaringen maar voordrachten zijn.

Daarom mag het jaarprogramma geen dubbel-programma lijken met aan de ene kant het sociale en aan de andere kant het religieuze. Het sociale en het religieuze moeten gekoppeld zijn. Zo werken wij aan het Rijk Gods voor allen en vooral voor de ongelukkigen, voor de kleinen.

1.5 Onze beweging moet een organisch karakter hebben. Want alleen een georganiseerde beweging kan beschikken over de nodige doeltreffendheid en het nodige prestige. Maar uiteraard mag de organisatie geen doel op zich worden. Zij moet een middel blijven, maar ze is een fundamenteel en onontbeerlijk middel.

Het is een organisatie die én een elite-organisatie én een massaorganisatie is, de 2 bepalen elkaar noodzakelijkerwijs. Een echte massa-organisatie is onmogelijk zonder een machtige elite-organisatie en –vorming. Geen enkele organisatie heeft een uitzonderlijk goed gevormde, invloedrijke en agerende elite méér nodig dan een massa-organisatie. Geen elite op afstand, in de marge, aan de kant. Kaders, officieren, met, dichtbij, voor de mannen, in de loopgraven, aan het front, in de strijd.

En dan ook een organisatie met actieve methoden, in staat de elite en de massa in beweging te brengen, te doen ageren. Geen passieve, schaapachtige, toekijkende massa naast een paar sprekers of zogeheten leiders. Maar een massa die bezield door een groepsgeest deelneemt aan heel het leven, aan heel de vorming, aan alle acties, aan alle verwezenlijken, aan alle diensten, aan alle veroveringen van de beweging.

1.6 Er zijn militanten nodig die werkzaam zijn zoals de desem in de deeg of het zout in het eten. Leg naast uw bord soep, één millimeter ernaast, zoveel zout als ge wilt, uw soep zal nooit gezouten zijn. Zo ook voor de desem in de deeg. Gij zijt de desem in de deeg. Maar niet vanuit de hoogte, maar vanuit 100 procent in het leven. De enige passende definitie van de militant en militante is die van 'de desem in de deeg'. In de deeg, niet ernaast, geen millimeter ernaast. Neen : erin. Men moet er voor zorgen dat de militanten een intens geestelijk leven leiden en geen enkele contradictie dulden tussen hetgeen zij zeggen en hetgeen zij doen. Cardijn verwacht van de militanten een samenspel van 'bekommernis' en 'verantwoordelijkheid'.

1.7 Men moet werk maken van structuurhervormingen in de maatschappij, maar structuurhervormingen volstaan niet. Er moet ook werk gemaakt worden van een omwenteling in de mens zelf. Verantwoordelijkheid vergt engagement, niet alleen maar in verbondenheid : onder elkaar, door elkaar, voor elkaar.

1.8 Er is vorming nodig vanuit de methode : zien – oordelen – handelen. Men situeert een probleem in de onmiddellijke omgeving. Aan de hand van voorbeelden, beleefde situaties toont men aan hoe het probleem/welke vraag zich aandient in zijn gemeente, in zijn fabriek. Men leert ieder probleem/vraag zien in zijn concrete realiteit. Vervolgens beoordeelt men het probleem/de vraag naar zijn oorsprong en gevolgen. Men beslist samen hoe men in de gegeven omstandigheden moet handelen.

Opmerking vanuit kadoc jaarboek 1982 – 'Cardijn, een mens, een beweging':
"We moeten opletten voor een te schematische toepassing van deze vormingsmethode: eerst zien, vervolgens oordelen en tenslotte handelen. In werkelijkheid moeten de 3 fasen voortdurend op elkaar inspelen, er is een voortdurende wisselwerking. Toch genoot in de grond het handelen een voorkeursbehandeling en wellicht school daar het ultieme geheim van de methodische soepelheid."

1.9 We moeten de weg van de 'dialogoog' gaan. Dialoog is het oog in oog staan, de confrontatie, de afspraak die streeft naar het zich openstellen voor de wereld van de anderen, tot een 'ontmoeting' met de anderen en een omvorming van zichzelf door een soort in-leving met de anderen, zelfs een in de plaats stellen van de anderen. Er bestaat dus een middel tot onderling begrip dat heel wat dieper gaat dan woorden, namelijk vertrouwen en vriendschap. Dieper gezien is de dialoog de essentie van de mens die hem ertoe brengt zich uit te drukken, zich te verwezenlijken, zich mee te delen, zich te verenigen met God en met de andere mensen.

1.10 Er is een arbeiderssolidariteit op wereldvlak nodig. Alle arbeiders ter wereld moeten zich van één feit vooral bewust worden, namelijk, hun onverwoestbare economische en sociale solidariteit. Elke arbeider en elke arbeidersbeweging die de solidariteit over het hoofd ziet of afbreekt, werkt tegen zijn eigen toekomst en die van zijn kinderen, maar vooral tegen de toekomst van alle arbeiders van de wereld in. Deze solidariteit is niet beperkt tot een beroep of een industrie maar is echt economisch en omvat bijgevolg alle aspecten van productie en verbruik; in één woord, zij is menselijk. De onderontwikkeling, honger, ziekte, het gebrek aan woningen en scholen, is vooral te wijten aan het feit dat men de solidariteit verwaarloosd heeft of er zich niet van bewust was. Daarom mag de solidariteit geen louter feit blijven maar een WIL worden.

1.11 Toepassing op de Kerk : al te dikwijls meent men nog dat de priesters de Kerk bouwen en de christenen, de gelovigen, de passieve ledematen zijn van deze Kerk. Nochtans maken zij eerst en vooral deel uit van de strijdende Kerk. Men moet vooreerst een zeer groot vertrouwen hebben in het werk van de leken-militanten. Er zijn zaken die zij veel beter zullen doen dan priesters. Zij hebben een eigen taak te vervullen

(vgl. met het beeld van Paulus over het mystiek lichaam)

Er zijn er die de leken verbinden met het werk van de priester of juist : in dienst van de priester. En het domein, eigen aan de leek schijnt gewoonweg niet in aanmerking te komen. Te dikwijls moet men de bedenking horen : we moeten hen eerst leren naar de Kerk komen, vooraleer ze voor eigen verantwoordelijkheden kunnen gevormd worden. Tijdens een vergadering voor priesters antwoordde een missionaris op een vraag door een collega gesteld : "Laten wij niet praten over hun houding tijdens de stakingen, eerst is nodig dat ze naar de kerk komen." Deze lacune in het domein van het lekenapostolaat gaat gepaard met een betrekkelijk sterk, zij het onbewust klerikalisme. Natuurlijk maakt zulke vicieuze cirkel gelijk welke omvorming moeilijker en in elk geval veel trager.

Ten slotte, is dit formeel lekenapostolaat van de leken voor mij, het enig positief antwoord op het materialisme, op het laïcisme, en het liberalisme; en op de scheuring tussen godsdienst en werkelijk leven, en op het zo veraf staan van de problemen, die ten diepste aangevoeld en beleefd worden door de leken.

2) En nu ... vooruit ! Geen woorden, maar daden.